

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 17.3.2003 60. vuosikerta Numero 1 Sivun 3

Olki haittaa ja auttaa suorakylväjää

Hannu Mikkola, MTT

Olkea ja muuta kasvinjätettä pidetään usein suorakylvön esteenä tai vähintäänkin sen haittana. Kasvinjäte aiheuttaa eniten ongelmia syyskylvön yhteydessä ja siirryttäessä perinteisestä muokkauksesta suorakylvöön. Kasvinjäte ei ole ehtinyt lahota ja lierot eivät ole ehtineet syödä sitä. Kylvökone voi toimia kasvinjätteestä huolimatta tukkeutumatta, mutta olkikerrokseen kylvetyt siemenet eivät idä tai olki ja ruumenet tukahduttavat oraan.

Kasvinjäte on tarpeellista lierojen ruokaa, ja lahoavasta kasvinjätteestä muodostuu humusta pellon pintaan. Lierojen kanavat ja humuspitoinen, luonnon omien ilmiöiden muovaama, pintakerros ovat hyväkenteisen viljelymaan tuntomerkkejä. Näistä syistä kasvinjäte pitäisi silputa hyvin ja levittää tasaisesti koko pellon alalle. Jos olkea on runsaasti, jonkinlainen multaus- tai levitysäestys voi olla tarpeen.

Oljet ja ruumenet levitettävä puitaessa

Olki- ja ruumenongelmaa on paras yrittää ratkaista heti puinnin yhteydessä, koska myöhemmistä toimenpiteistä aiheutuu todennäköisesti enemmän työtä ja kustannuksia. Puimurin kuljettajan on opeteltava ajamaan siten, että hän ei pysäytä puimuria ennen kuin oljen tulo silppurista loppuu. Päisteessä laaja silmukkakäännös on suositeltavampi kuin peruutuskäännös. Silppuri säädetään siten, että se silppuaa oljen lyhyeksi ja levittää sen mahdollisimman hyvin koko työleveydelle.

Puinti pitkään sänkeen vähentää maan pinnalle tulevan silpun määrää eikä pitkästä sängestä ole haittaa ainakaan kevätkylvössä. Syyskylvössä pitkä sänki voi lisätä hiusneulailmiötä. Tämä tarkoittaa sitä, että vannas ei leikkaa olkea, vaan painaa sen hiusneulan muotoon kylvövaon pohjalle. Siemenen ja maan väliin jää olkieriste, joka haittaa orastumista ja kasvua. Kevätkylvössä hiusneulailmiön vaaraa on vähäinen, koska olki on keväällä rapeaa ja katkeaa helposti.

Ruumenet voivat olla jopa olkea suurempi ongelma, kun puimurin työleveys on suuri. Ruumenia kertyy seulaston levyiselle kaistalle usean metrin leveydeltä ja ne muodostavat tiiviin, paksun kerroksen, jota oraan on mahdoton läpäistä. Paras ratkaisu on, jos ruumenet voidaan ohjata kulkemaan silppurin kautta. Koska se ei useinkaan ole mahdollista, Yhdysvalloissa jotkut viljelijät ovat asentaneet

seulaston taakse puhaltimen, joka levittää ruumenet. Samaan lopputulokseen päästäneen, kun seulaston taakse asennetaan vaakatasossa pyörivä levityslautanen. Omatoimisuutta tarvitaan, koska valmiita ratkaisuja ei välttämättä ole myytävänä.

Silppurit ja pintaäkeet avuksi

Markkinoilla on kesantosilppureita, joilla olki voidaan silputa ja levittää. Silppuaminen on kuitenkin työläs ja kallis työvaihe, joka nakertaa suorakylvön etuja perinteiseen kylvömenetelmään verrattuna. Erillinen silppuaminen tulee kin kyseeseen vain hätäratkaisuna, kun muita keinoja ei ole käytettävissä.

Kanadassa käytetään oljen levittämiseen kevyitä pintaäkeitä (oscillating harrows). Niillä ajetaan poikittain tai viistoon puintisuuntaan nähden. Pellon pinnan tulisi olla äestyshetkellä kuiva, jotta äes toimisi parhaalla mahdollisella tavalla. Suomessa äestykseen sopivaa säätä on kuitenkin vähän, joten menetelmä ei ehkä sovi meidän oloihimme. Äestys on samaan tapaan erillinen ja kustannuksia aiheuttava työvaihe kuten silppuaminen.

Suorakylvökoneisiin on saatavissa lisälaitteita, jotka työntävät kasvinjätettä riviväleihin tai leikkaavat sen poikki vantaan kulkutieltä. Lisälaitteet voivat vähentää kasvinjätteen aiheuttamia haittoja, mutta jätteen huolellinen levittäminen ennen kylvöä on silti tarpeen, kun jätettä on runsaasti.

Olkiset kohdat vaativat muokkausta

Olkisten kohtien kevyt sänkimuokkaus tuntuisi tällä hetkellä parhaalta vaihtoehdolta. Lakopaikat ja puimurin käännösalueet ovat yleensä paksuimman oljen peitossa. Kun muokkaukseen käytetään kultivaattoria, se siirtää olkea jonkin verran ja multaa sitä. Paras muokkaussuunta on viistoon puintisuuntaan nähden. Matala sänkimuokkaus ei vaadi suurta tehoa eikä tarpeen mukaan kohdistettu muokkaus ole kovin suuri työ tai kustannus. Sänkimuokkaus ei tuhoa lierojen onkaloita eikä se hautaa pintaan kertynyttä humusta syvälle maahan. Suorakylvötilalla on muutenkin hyvä olla jokin sänkimuokkuskone tai ainakin mahdollisuus lainata sellaista, koska esimerkiksi pyöränjälkiä voi joutua tasaamaan märän korjuukauden jälkeen.

Lisätietoja: hannu.mikkola@mtt.fi
puh. (09) 2242 5225

Hannu Mikkola

Olki ja ruumenet pitäisi levittää tasaisesti pellon pinnalle jo puinnin yhteydessä.